

MAŁGORZATA PAWLAK

MESSAPIOWIE
POŁUDNIOWA APULIA
WOBEC HELLENIZACJI
I ROMANIZACJI

Kraków 2012

Notos — Scripta Antiqua et Byzantina
Vol. 9
Pod redakcją Sławomira Sprawskiego

Recenzenci:

prof. Danuta Musiał

prof. Wiesław Suder

Redakcja i korekta:

Małgorzata Tabaszewska

Indeksy: Andrzej Dudziński

Mapy: Ziemowit Zimnal

© Copyright by Uniwersytet Wrocławski

© Copyright by *Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”*

Wydanie publikacji sfinansowane przez Instytut Historyczny Uniwersytetu
Wrocławskiego

ISBN 978-83-62261-41-3

Projekt okładki:

Anna Siermontowska-Czaja

Kraków, tel. 0602 570 073

Skład i łamanie:

Studio Poligraficzne Dorota Słomińska

Kraków, tel. 0602 677 488

Druk i oprawa:

Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego

ul. Konfederacka 6, 30-306 Kraków, tel. 12 266-40-00

Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”

z siedzibą w Instytucie Historii UJ

ul. Gołębia 13, 31-007 Kraków

www.iagellonica.com.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	7
WSTĘP	9
ROZDZIAŁ I	
Półwysep Salentyński i jego mieszkańcy	15
ROZDZIAŁ II	
Messapiowie i ich greckie sąsiedztwo	39
Panorama historyczna	39
Messapijski potencjał wojskowy	65
Organizacja polityczna Messapiów — federacja czy unitarna monarchia?	85
ROZDZIAŁ III	
Miasto messapijskie — przypadek Ozan	125
Miasto	125
<i>Chora</i>	158
Społeczeństwo	167
Religia	185
ROZDZIAŁ IV	
Od <i>frontier history</i> do <i>peer polity interaction</i>	213
ROZDZIAŁ V	
Pod rzymskim panowaniem	243
PODSUMOWANIE	281
SUMMARY	285
ANEKSY	289
BIBLIOGRAFIA	301
INDEKS	353